

Mikas Bog

Tekstens hvem, hvad, hvor:

Forfatter:

- Mika er profeten Esajasø yngre samtidige
- Mika kommer fra en mindre landsby i den sydlige del af Juda; hans herkomst fortaber sig i mørke, og dermed har hans status i samfundet næppe været høj.

Tidspunkt:

- *Mika* levede og profeterede i Juda i slutningen af de 8. århundrede før Kristus
- Mika har haft en meget lang løbebane som profet; ikke mindre end tre konger nævnes i introduktionen: Jotam (742-735), Akaz (735-15) og Hiskija (715-687). Sandsynligvis fortsatte hans tjeneste helt op til Manasses tid (687-642) og ind i den.
- Hans profeteren er foregået over flere år; først meget senere har han fået dem nedskrevet, men vi kender ikke kriterierne for udvælgelsen, ligesom vi ikke kan gå ud fra, at de er optegnet i kronologisk rækkefølge. Kapitel 6 og 7 med dets dystre billede af samfundordenen kunne tyde på, at de er sene og stammer fra tiden under den ekstremt ugudelige Manasse.

Opbygning:

A. Den kommende ødelæggelse af Samaria og Jerusalem. Kap 1-3

- Guds vrede mod Samaria og Juda, kap 1
- Judas synder, kap 2-3

B. Den Messianske tidsalder forudsiges. Kap 4-5

- Guds riges komme, kap 4
- Dem messianske konge, kap 5

C. Jahves kontrovers med Jerusalem. Kap 6-7

Indhold:

A. Jahve indkalder til dom (1:2-7)

- Dommen sættes ind i en unerversel og kosmisk sammenhæng
- Anklagen rettes mod Samaria (ødelægges 722) og Jerusalem.
- Kronik i Kristeligt Dagblad, august 2010: "København dræber troen på Gud"

B. Profetens sorg over ulykken (1:8-16)

- (Profeti om Israels frelse (2:12-13))

C. Dom over folkets ledere

- Stormænd (3:1-4)
- Profeter (3:5-8)
- Dommere (3:9-12)
- Dommen og frelsen: Jerusalem skal ødelægges (få samme skæbne som Samaria (1:6)); verset fungerer samtidigt som overgangs- og kontrastvers til 4:1-5,

profetien om den kommende frelse; findes også i Es 2:2-4. Bemærk udtrykkene *öTil sidst skal det ske* (4:1), *öPå den dag* (4:6; 5:9), *ömen nu* (4:11; 14), *öda* (5:3; 6). Frelsens og genoprettelsens dag kommer, ingen tvivl om det, men ind imellem da er der en dommens, ødelæggelsens og tugtens dag (eksil).

D. Profeti om Messias' fødsel (kap 5)

- Frelsen og freden, der følger i kølvandet på Messias' komme (5:1-8)
- Da skal *öJakobs rest* nå til opfyldelse af sin universelle kaldelse; Israel skal endelig blive og være det, som det er skabt og kaldet til, og det skal ikke mere *ösætte* sin lid til mænd og vente på mennesker (5:6-8)
- Alt hvad der er imod Guds orden, vilje og plan vil blive udryddet af landet (5:9-14).

E. Hvad Gud kræver af sit folk (6:1-8)

- Endnu en gang støvner Herren sit folk, minder det om sine mange velgerninger mod det (6:1-5)
- Men folket føler ingen taknemmelighed, kun at gudsdyrkelsen er besværlig (6:3)
- *...men er den det?* Hvad er det Herren grundlæggende kræver af sit folk? (6:6 f.), er det ofre i mængde? oliestrømme? ja, skal man bringe sin førstefødte som offer? Er det det, Herren kræver. Nej og atter nej! Hvad kræver han så? *öRetfærdighed, næstekærlighed og en konstant og ydmyg vandren med Gud* (6:8).

F. Dom og nåde

- Men hvad finder Herren i byen? I Jerusalem? Uretfærdig tilraning af andres ejendom; snyd med vægt? Vold; løgn; bagtalelse og svig. Derfor er straffen uundgåelig; sygdom, ødelæggelse af landets afgrøder, krig, ydmygelse og til sidst eksil venter (6:9-16); billedet, som males i kapitel 6 & 7 er så mørkt, at disse kapitler sandsynligvis må dateres til Manasses regeringstid. Billedet af elendighed og forfald fortsætter ind i kapitel 7. Menneskekarakterens fordærv og opløsning understreges. Fromhed og gudsfrygt er forsvundet fra landet (7:2).
- **Og dog** *ó* der vil komme en tid, hvor Jerusalem igen vil kalde på Herren og bekende sin synd for ham (7:7-10); landflygtighed vil blive afløst af tilbagevenden til landet (7:11-14), og folkene, som har undertrykt Israel vil blive til skamme (7:15-17); det vil blive som en ny udgang (Exodus) ikke nu fra Egypten, men fra hvor som helst Israel er blevet spredt.

G. Efterskrift

- Efterskrift: Hvilken Gud er som du? (7:18-20), en Gud som tilgiver skyld og bærer over med synd, som holder af at vise godhed og barmhjertighed, som kaster alle vore synder i havets dyb?

Habakkuks Bog

Tekstens hvem, hvad, hvor:

Forfatter:

- Habakkuk er så absolut den af profeterne vi ved mindst om. Han har sandsynligvis virket som profet, en som taler Guds ord til folket på Guds vegne, men om den tjeneste ved vi intet.

Tidspunkt:

- Hvor vi tidsmæssigt skal placere ham er også et meget omdiskuteret spørgsmål. Den bedste tidsramme for bogens tilblivelse er et sted mellem tidspunktet, hvor Babylon bliver verdensmagt i 621 f.Kr.; (Nineve falder i 612) og ved slaget ved Karkemisj i 605 falder Egypten, (den første deportation fra Juda finder sted 597; Jerusalem indtages og falder i 587), dvs., at Habakkuk har sin tid under kong Joakim (598-587).

Formål:

- Der er ikke optegnet nogen profeti af Habakkuk, som han har forkyndt for folket; bogen er en *dialog* mellem ham og Jahve om det uforståelige ved Jahves styre af verdens gang; profeten forelægger sine klager for Gud og modtager hans svar (kapitel 1 & 2); meget passende slutter den med en salme (kapitel 3).
- Bogen må nærmest betragtes som en *teodicé* (et angstplaget menneskes spørgsmål og gåen i rette med Gud om det, som er uforståeligt i livet og i verden).

Opbygning:

A. Dialogen mellem Jahve og Habakkuk.

Kap 1-2

Profetens klage (1,2 ff)

Jahves svar (1:5-11)

Profetens protest (1:12-17)

Jahves svar (2:1-5)

Fem veråb over kaldæerne

Deres erobringer, 2:6ff

Deres voldelighed, 2:9ff

Deres undertrykkelse af de undervungne, 2:12ff

Deres ydmygelse af de undervungne, 2:15ff

Deres afgudsdyrkelse, 2:18ff

B. En salme om Guds indgriben. Kap 3

Indhold:

A. Hvorfor handler Gud, som han gør?

- Habakkuk kan ikke forlige sig med det moralske forfald, han ser omkring sig, og han kan ikke forstå, at Jahve kan affinde sig med det. Han bringer sin klage til Gud og afventer hans svar. Men da svaret kommer, er han endnu mere forvirret over det, end han var, da han bragte sin klage. For det folk, Jahve vil bruge til at straffe (tugte) sit folk med, er langt mere moralsk anløbent end Juda er det. *Hvordan kan Gud handle sådan?*
- Habakkuk venter en rum tid, før han får svar på sin nye klage. Og det svar (2:3-5) er, at Habakkuk må vente og vente tålmodigt og i øvrigt i den tid stole uforbeholdent på Gud og forblive loyal (trofast), **øleve i troö**. Svaret er eskatologisk (vendt mod fremtiden) og Guds kommende retfærdighedsrige; se Es 51:6; 54:13;17; 60:21; se også Es 53:11)
- **Habakkuk 2:3-4 er en nøgletekst i Det Nye Testamente; Paulusøudgangstekst for hans udlægning og forståelse af evangeliet; (se Rom 1:17 og Gal 3:11; se også Heb 10:38).**
- Verdensherskeren er opblæst og uredelig, derfor vil hverken han eller hans rige kunne bestå. *Fremtiden tilhører ingen af denne verdens riger og herskere, men den tilhører enhver (öden retfærdigeö), som har tillid til Gud, støtter sig til Ham, ser hen til Ham, og lader alt bero på ham.* For verdensherskeren er der kun ve og kval i vente. Profeten udtaler et femfoldigt veråb (2:6-20). Medens denne verdens riger ingen fremtid har, kommer der en dag, hvor öjorden fyldes med kundskab om Herrens herlighed (2:14; se Es 11:9).
- Habakkuk (kapitel 3) slutter med en salme, som også indeholder en teofani (en gudsåbenbarelse). Salmen fejrer, at Herren kommer til dom, men også til frelse. Uanset dage og omstændigheder vil profeten juble over Herren sin Gud.